

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Finanssivalvonnan lehdistötilaisuus 18.9.2017

- Euroopan finanssisektorin riskit
- Suomen finanssisektorin tila ja näkymät
 - pankkisektori
 - henki- ja vahinkovakuutussektori
 - työeläkesektori
- Nordean kotipaikka
- Ajankohtaista sijoittajansuojan valvonnasta
- Kulutusluottojen kasvu Suomessa

Euroopan finanssisektorin riskit

- Huolimatta talouden laajasta elpymisestä epätodennäköiset mutta mahdolliset isot riskit voivat toteutua; (geo)poliittinen epävarmuus lisääntynyt huomattavasti
- Merkittävimmät rahoitusvakautta uhkaavat riskit:
 - Riskien hinnoittelun vääristymät ja ylimitoitettu riskinotto
 - Kannattavuuden ja taseiden heikkoudet pankeissa ja vakuutusyhtiöissä
 - Velkaantuneisuuden jatkuva korkea taso valtioissa, yrityksissä ja kotitalouksissa
 - Varjopankkisektorin aiheuttamat riskit ja mahdollinen ongelmien leviäminen laajemmin finanssijärjestelmään

- Voimakas systeeminen riski
- Keskitason systeeminen riski
- Mahdollinen systeeminen riski

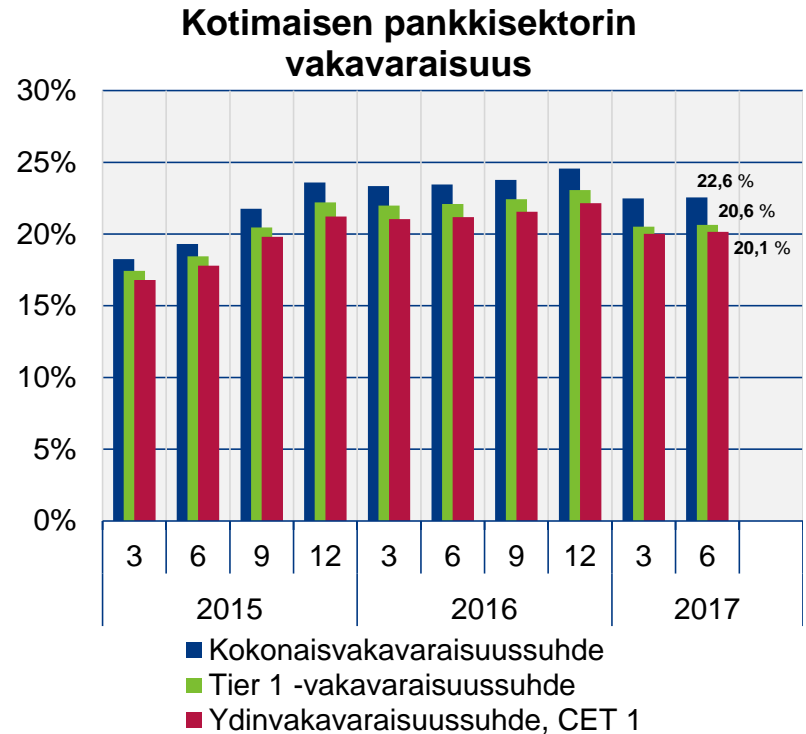
Suomen pankkisektorin tila

Pankkisektorin vakavaraisuussuhdeluvut heikkenivät alkuvuonna, vakavaraisuus on edelleen vahva

- Ydinvakavaraisuussuhdeluku aleni vuodenvaihteesta 2 prosenttiyksikköä (20,1 %)
 - Taustalla Nordean sivukonttoristuminen ja OP Ryhmän riskipainoille asetettu alaraja
 - Ilman Nordeaa ydinvakavaraisuus heikkeni vain 0,2 prosenttiyksikköä
 - Kertyneet voittovarot loivensivat vakavaraisuussuhdelukujen laskua
- Finanssivalvonta asettanut ensimmäiset pankkikohtaiset lisäpääomavaatimukset

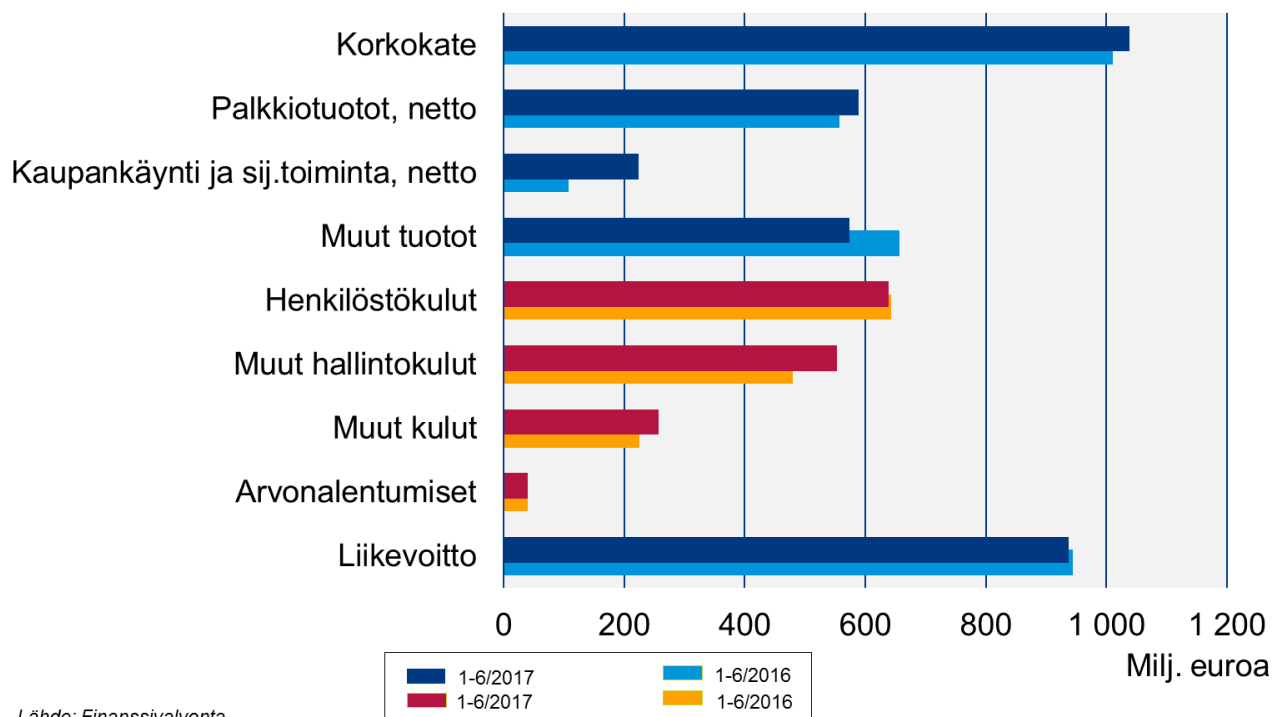

Lähde: Finanssivalvonta

Liiketoiminnan kehittämiskulut rasittivat tulosta, kannattavuus heikkeni hieman

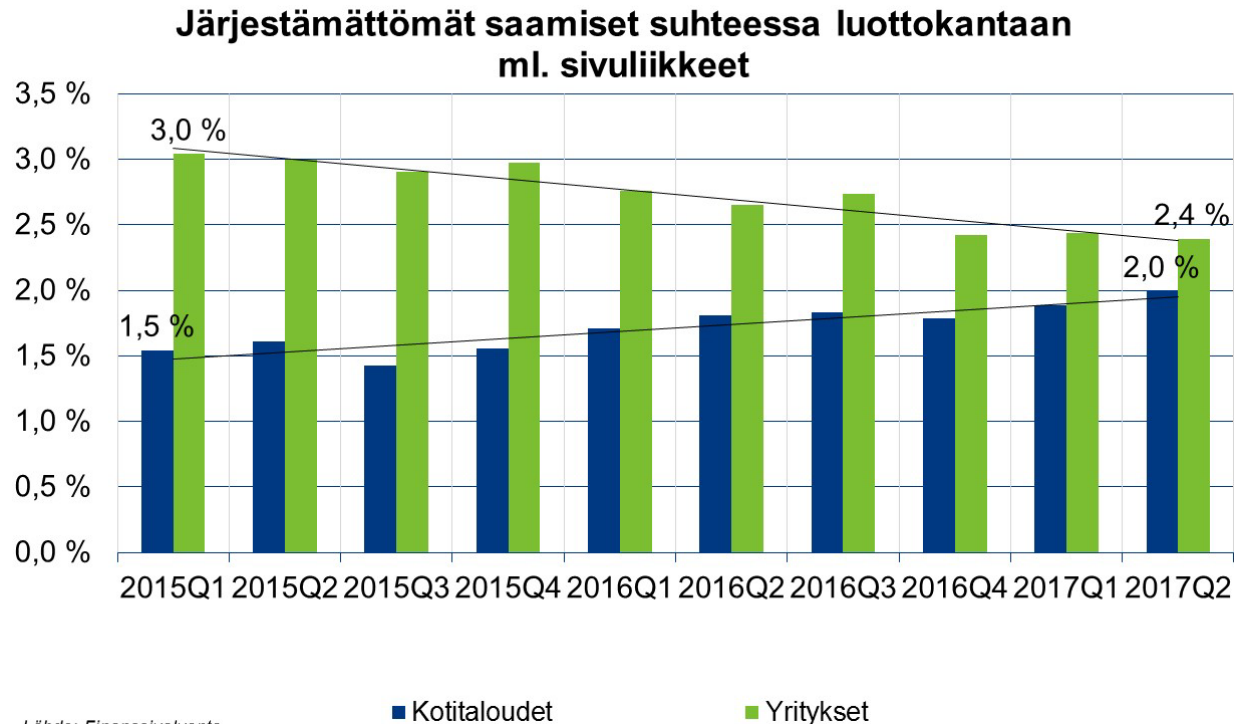

Luottolaitossektorin tuloslaskelman pääerät pl. Nordea
1–6/2017 vs. 1–6/2016

- Matalasta korkotasosta huolimatta korkokate kasvoi luottokannan kasvun ja edullisen varainhankinnan ansiosta
- Sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvun taustalla mm. varautuminen kirjanpitosäännösten muuttumiseen likviditeettisalkkua realisoimalla

Kotitaloussektorin järjestämättömät saamiset kasvussa

- Kotitalouksien velkaantumisasaste noussut yhtäjaksoisesti parikymmentä vuotta (127 %)
- Vakuudettomien kulutusluottojen kasvu kiihtynyt
- Asuntoluotot, joissa kuukausierä kasvaa korkojen noustessa on nykyisin yleisin asuntolainamuoto → lainanhoito-ongelmat voivat kasvaa korkojen noustessa

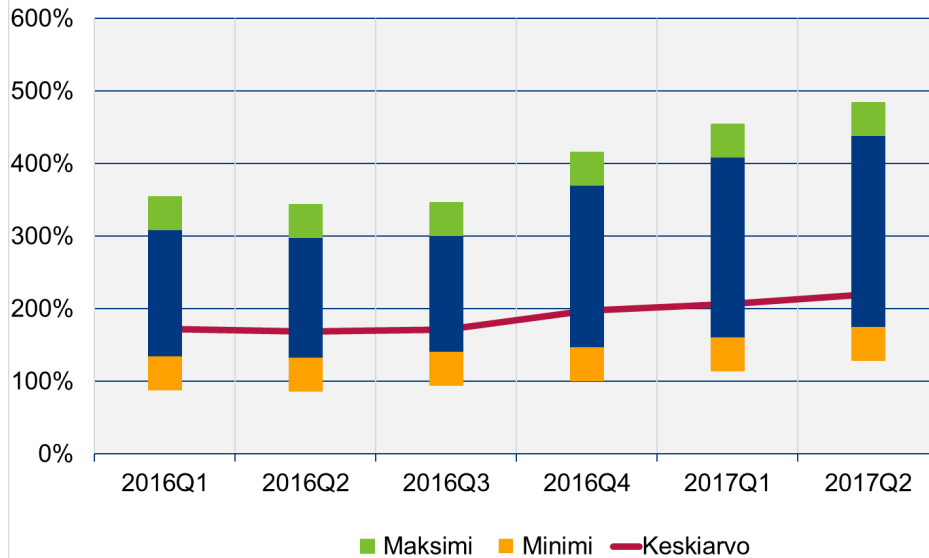

Suomen henki- ja vahinkovakuutussektorien tila

Henki- ja vahinkovakuutuksen vakavaraisuus hyvällä tasolla

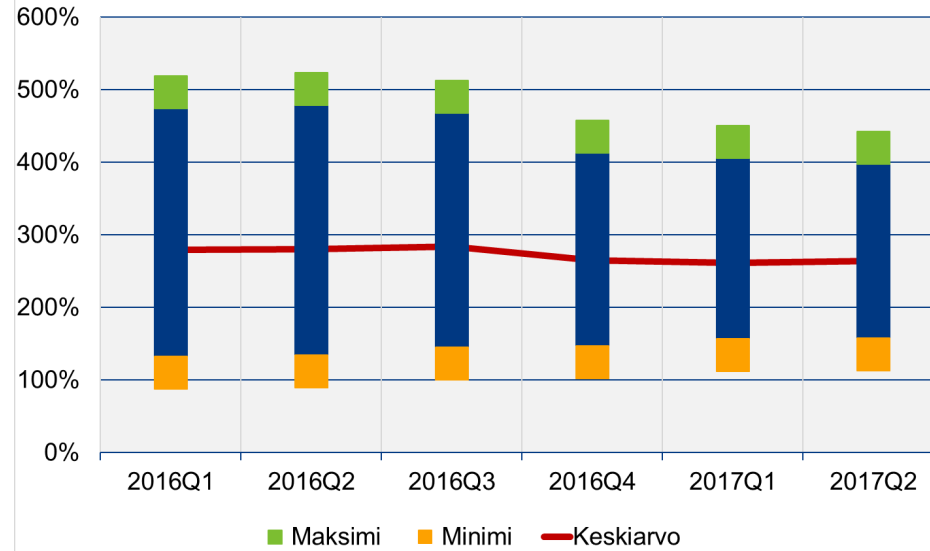

Henkivakuutusyhtiöiden SCR-suhde

Lähde: Finanssivalvonta

Vahinkovakuutusyhtiöiden SCR-suhde

Lähde: Finanssivalvonta

- Vakavaraisuus vahvistui hieman korkojen nousun myötä henkivakuutussektorilla
- Yhtiöiden välinen vaihtelu oli edelleen merkittävää
- Mm. kustannuspaineet, myynnin hiipuminen ja siirtymäsäännösten vaikutuksen väheneminen edellyttävät riittävää varautumista ja vakavaraisuuspuskureita

- Henkivakuutusyhtiöiden sijoitusten tuotto alkuvuonna oli 2,2 % ja vahinkovakuutusyhtiöiden 2,0 %
 - Tuotot vaihtelivat yhtiöittäin -0,4 prosentista 4,7 prosenttiin
- Isot erot tuotoissa yhtiöiden välillä johtuivat erilaisista sijoitusstrategioista
 - Esimerkiksi korkosijoitusten osuus yhtiöiden salkuissa vaihteli 34 prosentista 100 prosenttiin
- Kokonaisuutena osakkeet tuottivat selkeästi eniten
 - Suomalaisilla vakuutusyhtiöillä oli suuri paino suomalaisissa osakkeissa, jotka menestyivät alkuvuonna hieman muuta Eurooppaa paremmin

Suomen työeläkesektorin tila

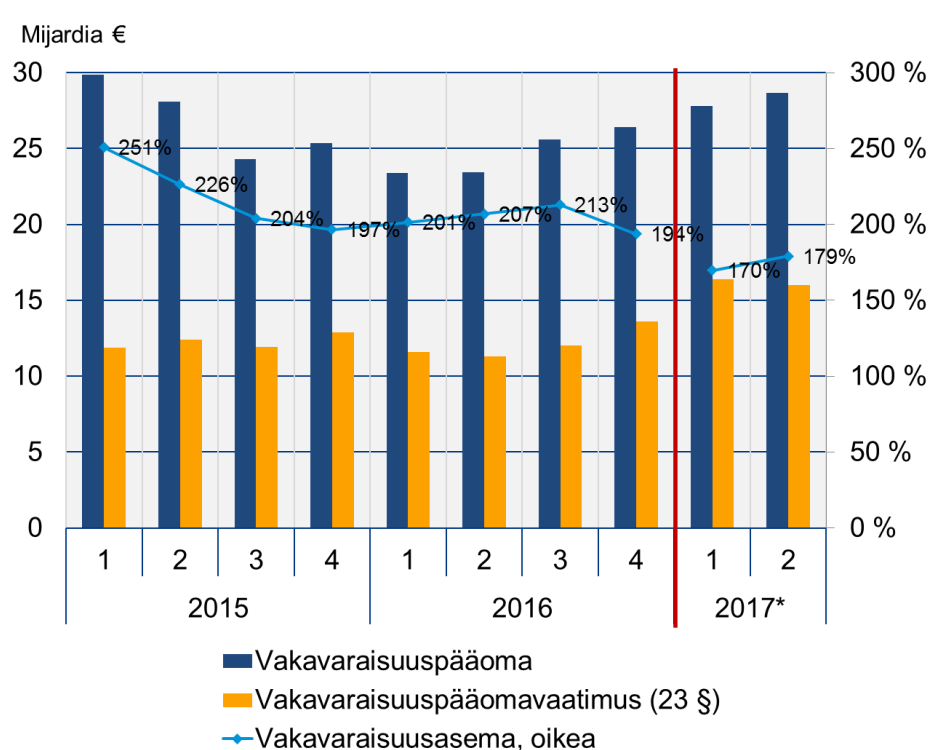

Työeläkesektorin vakavaraisuusaste parantunut

- Hyvät sijoitustuotot nostivat sektorin vakavaraisuusasteen 130 prosenttiin
 - Ensimmäisen vuosipuoliskon painotettu sijoitustuotto oli 4,2 %
- Riskinottoa vähennettiin toisen vuosineljänneksen aikana
 - Vakavaraisuusvaatimus laski 2 % 16 mrd. euroon

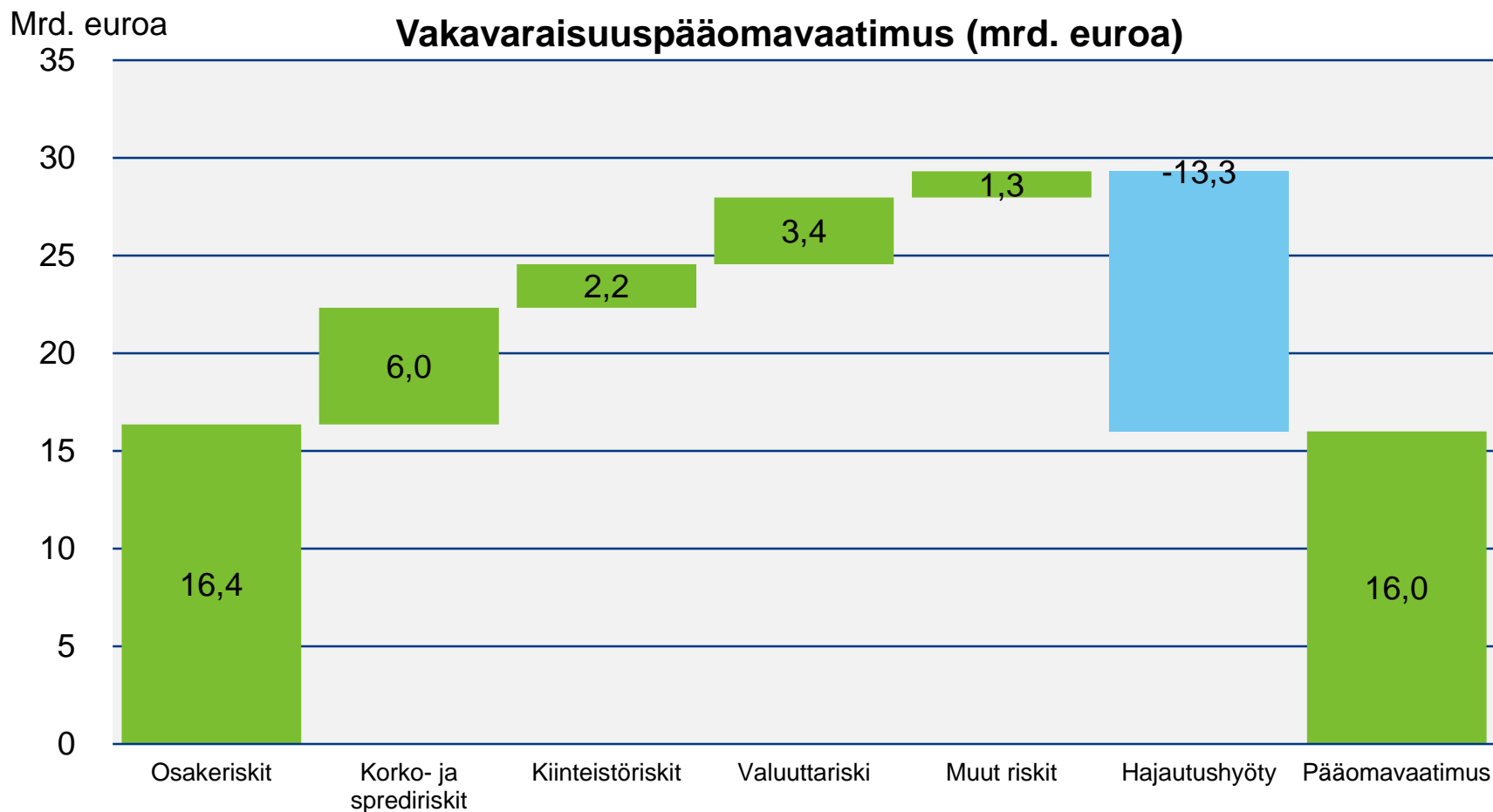
→ Sektorin riskinkantokyky parani

*) Vakavaraisuusraja ja siihen liittyvät tunnusluvut, kuten riskiperusteinen vakavaraisuusaste eivät ole vertailukepoisia ennen vuotta 2017 raportoitujen lukujen kanssa

Finanssivalvonta

Osakeriskin pääomavaade suurin, hajautushyödyt merkittävät

Lähde: Finanssivalvonta

Finanssisektorin näkymät

Toimintaympäristön nopeat muutokset haastavat toimijoita

- Tietotekninen kehitys muuttaa toimintaympäristöä
 - Digitalisaatio, ohjelmistorobotiikka ja big data
- Kilpailuympäristö muuttuu ja riskit painottuvat uudella tavalla
 - Liiketoimintariski, operatiivinen riski, kyberriski
- Monimutkaiset ekosysteemit ja pitkät palveluketjut
 - Ekosysteemien ja palveluketjujen hallittavuus ja vastuukysymykset
- Osaamistarpeet
 - Tietoteknisen osaamisen lisätarve ja ”vanhan” osaamisen säilyttämistarve
- Sääntelyn haasteet
 - Finanssisääntely rakennettu erillisiä perinteisiä toimialoja ajatellen
 - Uudet toimijat tai toiminnot haastavat perinteiset toimialarajat ja toisaalta finanssitoimijat voivat laajeta finanssisektorin ulkopuolelle

Nordean kotipaikka

Pankkiunionin hyödyt toteutuvat aiempaa kattavammin Nordean siirtäessä pääkonttorinsa Suomeen

	Pääkonttori pankkiunionissa	Pääkonttori ei pankkiunionissa
Vakavaraisuus- valvoja	EKP (yhteistyössä kotimaan valvojan kanssa)	Kotimaan valvoja
Vakavaraisuus- vaatimukset (Pilari II)	EKP:n vaatimukset	Kotimaan vaatimukset
Makrovakaas- vaatimukset	Osin kotimaan, osin sivuliikkeen sijaintimaan vaatimukset	Osin kotimaan, osin sivuliikkeen sijaintimaan vaatimukset
Kriisinratkaisu	SRB:n (Single Resolution Board, Yhteinen kriisinratkaisu- neuvosto) vastuulla	Kotimaan vastuulla
Talletussuoja	Kotimaan vastuulla ennen yhteistä talletussuojaa	Kotimaan vastuulla

- Finanssivalvonnan rooli pohjoismaisessa valvontayhteistyössä korostuu Nordean kotipaikan siirryttyä

Finanssivalvonnan ja EKP:n toimenpiteitä Nordean kotipaikan vaihtoon liittyen

	Finanssivalvonta	EKP
Toimilupaprosessi	Valmistelelee päätösesityksen	Kommentoi ja päättää
Kattava arvio (stressitesti ja taseen laatuarvio, AQR)	Resursoi	Antaa metodologian, varmistaa laadun, resursoi
Nordean valvonnan resursointi	Resursoi n. 75 %	Kasvattaa omaa Nordean valvontaresursointiaan, asettaa vaatimuksia Fivan resursoinnille

Nordean vakavaraisuusvaatimusta EKP:n valvonnassa ei voida vielä arvioida

- Suoraan sääntelystä tulevat minimivaatimukset säilyvät sellaisenaan (ns. Pilari I)
- Osa makrovakausvaatimuksista säilyy sellaisenaan ja osaan tulee muutoksia sääntely- ja valvontakäytäntöerojen takia
- Pankkikohtaisten riskien perusteella asetettavan vakavaraisuusvaatimuksen päättää EKP arvioituaan Nordean riskit
 - EKP:n valvontaan siirtymisen yhteydessä tehtävä taseen saamisen laatuarvio ja stressitesti vaikuttavat vaatimukseen
 - Myös vakavaraisuuslaskennan sisäisten mallien arviointi vaikuttaa pääomavaatimukseen
 - Ruotsin valvojan ja EKP:n asettamat vakavaraisuusvaatimukset eivät ole vertailukelpoisia, koska niiden sitovuudessa ja julkaisukäytännöissä on eroja

→ Vakavaraisuussääntelyn ja valvontakäytäntöjen harmonisointi edelleen tärkeää

Ajankohtaista sijoittajansuojan valvonnasta

- Tarkastuksia
 - Sijoitusneuvonnan tarkastaminen jatkuu
 - Rahastotoiminnan tarkastaminen
- Teema-arvio compliance-toiminnon* tasosta
 - Sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt, vaihtoehtorahastojen hoitajat
- Kartoitus sijoituspalveluja myyvien henkilöiden osaamisesta ja kokemuksesta
 - Kaikki sijoituspalvelujen tarjoajat

*Compliance-toiminto on valvottavien omaa säännösten noudattamisen valvontaa.

- Suurella osalla valvottavista puutteita compliance-toiminnossa
 - Hallituksen toimenpiteet puutteellisia
 - Compliance-toiminnosta vastaavaa henkilöä ei nimetty
 - Toiminto yhdistetty muihin valvontatehtäviin varmistamatta riittävästi compliance-toiminnon riippumattomuutta
 - Heikosti pärjänneiden osalta jatkotoimet puutteiden vakavuuden mukaisesti

- Sijoituspalveluja myyvien henkilöiden osaaminen ja kokemus
 - Sisäiset menettelytavat ja arviointijärjestelmät osaamisen ja kokemuksen varmistamiseen ja valvontaan (MiFID2-vaatimukset)
 - Fiva laatii ohjeistusta valvottaville asiasta

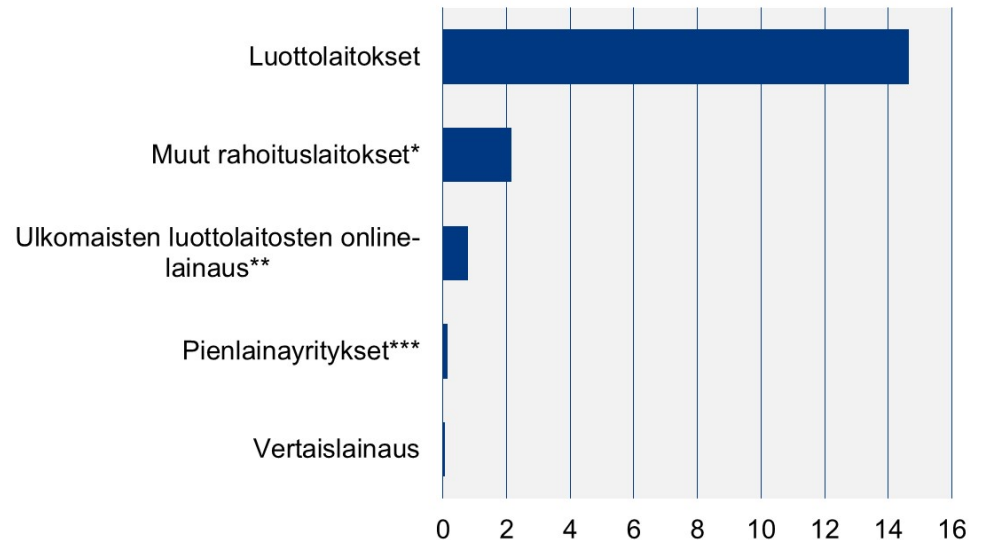
Kulutusluottojen kasvu Suomessa

Suomalaisille kotitalouksille myönnetty kulutusluottoja arviolta lähes 18 mrd. euroa

- Edustaa noin 12 % kotitalouksien kaikista yhteenlasketuista veloista
- Merkittävimmät myöntäjät:
 - Suomessa toimivat luottolaitokset
 - Muut rahoituslaitokset
 - Ulkomaiset online-lainajaat

Kulutusluottokanta Suomessa luotonantajan mukaan, 31.3.2017

* pl. pienlainayritykset. Määrä on estimoitu Tilastokeskuksen julkaisemista rahoitustilinpidoista.

** Arvio, joka perustuu yksittäisten toimijoiden osavuositilinpidoihin.

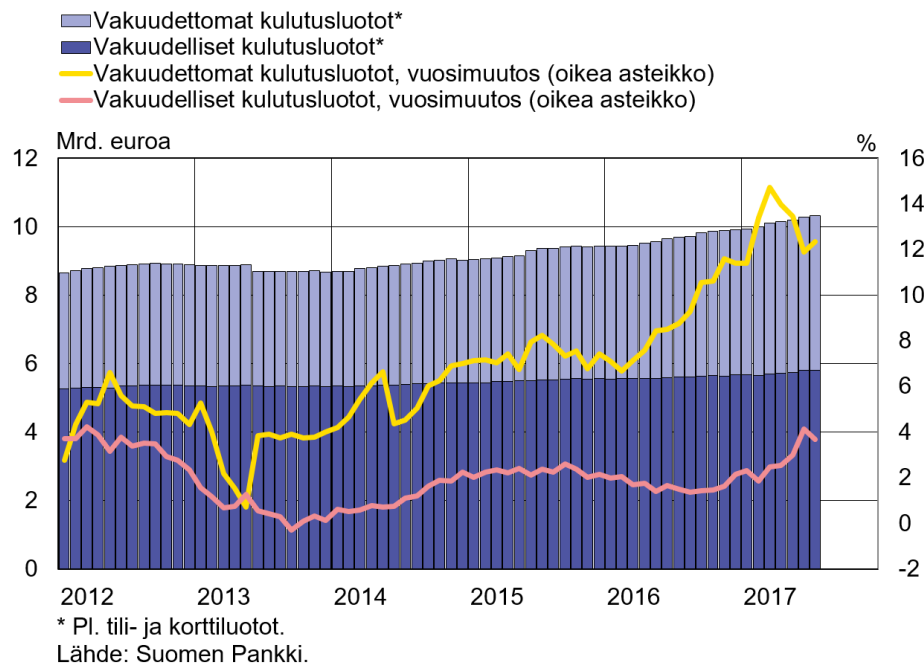
*** Määrä on estimoitu Tilastokeskuksen julkaisemista rahoitustilinpidoista.

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö ja kulutusluottojen myöntäjien julkiset tiedot.

Erityisesti vakuudettomien kulutuslainojen kasvu nopeaa

- Luottolaitosten myöntämien vakuudettomien kulutusluottojen kannan vuotuinen kasvuvauhti 11,9 % kesäkuussa 2017
- Vakuudettomia kulutusluottoja oli 4,5 mrd. euroa ja vakuudellisia 5,8 mrd. euroa
 - Tili- ja korttiluotot mukaan lukien vakuudettomia kulutusluottoja kuitenkin enemmän

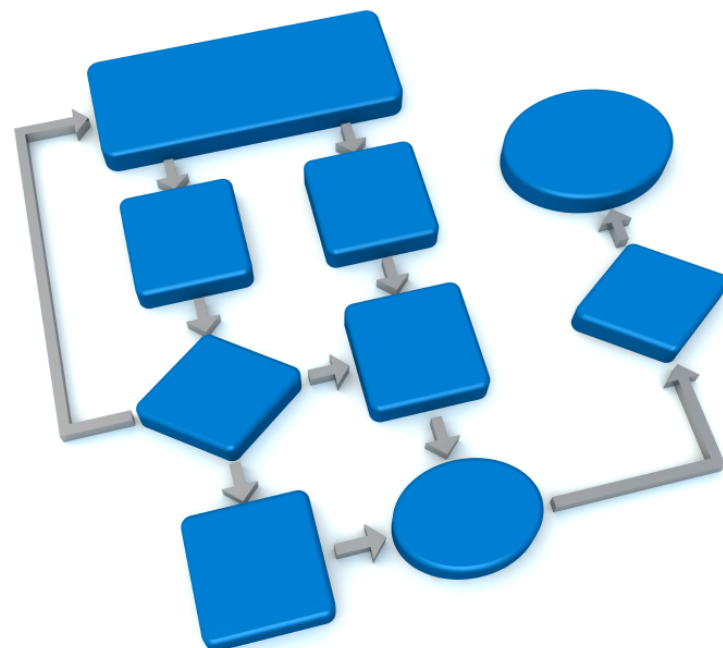

- Suomalaiset luottolaitokset ja niiden ryhmittymiin kuuluvat rahoitusyhtiöt
 - Finanssivalvonnan vakavaraisuus- ja menettelytapavalvonta
- Ulkomaiset luottolaitokset
 - Sivuliike
 - Vapaan tarjonnan ilmoitus
 - Finanssivalvonnan menettelytapavalvonta
- Muut kulutusluotonantajat
 - Pienlainayhtiöt
 - Auto- ja muut rahoitusyhtiöt
 - Vertaislainanvälittäjät
 - Aluehallintaviraston luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvonta

- Taustana huoli kuluttajien tilanteesta
 - Ei välitöntä makrovakausongelmaa
- Selvitys luottolaitosten luotonmyöntöprosesseista ja luotonmyöntökriteereistä
 - Kotimaiset ja ulkomaiset luottolaitokset
- Rajan yli toimivien luotonantajien raportointivelvollisuuden kehittäminen
- Arvio tarpeesta laajentaa luottolaitoksen määritelmää
- Finanssivalvonta osallistuu positiivisen luottorekisterin käyttöönoton selvittämiseen

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Kiitos!

#finanssisektori

